

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer
Társadalomtudományi kutatások elmélete és gyakorlata
BSP1202

Heti óraszám: 0+2

Tantárgy oktató: Makszim Györgyné dr. Nagy Tímea PhD

Féléves tematika:

1. hét: A társadalomtudományi kutatás múltja és jelene. A társadalomtudományi jelenségek sajátosságai, a társadalomtudományi megismerés koncepcionális háttere, elmélet-kutatás, a szociológiai és pedagógiai jelenségek sajátosságai.
2. hét: A kutatás jellegzetes stratégiái, kutatómunka menete – a megismerési folyamat felépítése, idődimenziók. A társadalomkutatás etikai szempontjai. A kutatási eredmények publikálásának szabályai.
3. hét: Kutatási terv (Konceptualizálás, Operacionalizálás, Populáció stb.)
4. hét: Minta és mintavételi eljárások.
5. hét: A kutatómunkához szükséges adatbázisok készítése, használata. Mérési szintek, leíró statisztika, következtető statisztika, leíró statisztikai mutatók (átlag, módusz, medián; szóróási mutatók: szórás, terjedelem).
6. hét: Empirikus kutatás metodológiai kérdései. Egyéni kutatási terv készítése.
7. hét: **1. zárthelyi dolgozat**
8. hét: Kutatási módszerek: megfigyelés, kérdőív.
9. hét: Kutatási módszerek: Interjú – strukturált interjú, strukturálatlan interjú, mélyinterjú, narratív interjú.
10. hét: Kutatási módszerek: klinikai beszélgetés, exploráció, szociometria.
11. hét: Kutatási módszerek: időmérleg vizsgálat, attitűdvizsgálat.
12. hét: Kutatási módszerek: dokumentumelemzés, tartalomelemzés.
13. hét: **2. zárthelyi dolgozat**
14. hét: Egyéni kutatási tervek megbeszélése.

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontakt-óraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.).

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: 2 zárthelyi dolgozat (1 db papír alapú, 1 db Excel-ben)

A félévközi ellenőrzések követelményei: a félév során a 7. és 13. héten zárthelyi dolgozat írására kerül sor. A dolgozatok 50% alatti együttes teljesítménye a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után.

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet a zárthelyi dolgozatok pontszámának számtani átlaga, valamint az órai munka határozza meg. Amennyiben a zárthelyi dolgozat elégtelen minősítésű, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

A tematika, tanulási eredmények és tanulói tevékenységek összhangja

Hetek	Tematikus egység	Konkrét tanulási eredmények	Jellemző tanulói tevékenységek
1–2. hét	A társadalomtudományi kutatás alapjai, etika	A hallgató értelmezi a társadalomtudományi	Irányított szövegfeldolgozás,

Hetek	Tematikus egység	Konkrét tanulási eredmények	Jellemző tanulói tevékenységek
		megismerés sajátosságait és etikai kereteit	esettanulmány-elemzés, etikai dilemmák megbeszélése
3–4. hét	Kutatási terv, mintavétel	A hallgató képes kutatási probléma megfogalmazására és mintavételi eljárás kiválasztására	Kutatási terv vázlat készítése, csoportos konzultáció
5–6. hét	Adatkezelés, statisztika, empirikus metodológia	A hallgató értelmezi a mérési szinteket és alapstatisztikai mutatókat	Adatbázis-elemzési gyakorlat, statisztikai feladatmegoldás
7. hét	1. zárthelyi dolgozat	A hallgató integrált módon alkalmazza az elméleti és módszertani ismereteket	Tudásellenőrzés (teszt + rövid kifejtős feladatok)
8–12. hét	Kutatási módszerek	A hallgató különbséget tesz kvalitatív és kvantitatív módszerek között, és alkalmazási feltételeiket felismeri	Interjú- és kérdőívtervezés, szociometriai elemzés, dokumentumelemzési gyakorlat
13. hét	2. zárthelyi dolgozat	A hallgató módszertani tudása rendszerezett és alkalmazható	Komplex módszertani számonkérés
14. hét	Egyéni kutatási tervek megbeszélése	A hallgató reflektíven bemutatja saját kutatási tervét	Prezentáció, szakmai vita

Értékelési elemek:

- **Kötelező részvétel** a gyakorlati foglalkozásokon
→ az aktív tanulás és módszertani készségek fejlesztésének feltétele
- **Két zárthelyi dolgozat (7. és 13. hét): 45 – 45 pont (90%)**
→ az elméleti tudás és alkalmazási képességek mérésére
- **Órai munka: 10 pont (10 %)**
→ a reflektív, együttműködő tanulói attitűd értékelésére

Irodalom:

- Andorka Rudolf (2006). Bevezetés a szociológiába (3. fejr.: A szociológia módszertana) Osiris, Bp.
- Babbie, Earl (2000). A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi K., Budapest
- Falus Iván (2004). Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. Műszaki Kiadó
- Rozgonyiné Váradi Éva - Schmercz István (2010). Társadalomtudományi kutatások. Nyíregyháza
- Szabolcs Éva (2001). Kvalitatív kutatás metodológiája a pedagógiában. Műszaki Könyvk., Budapest
- Lengyelné Molnár Tünde (2013) Kutatástervezés. Eszterházy Károly Főiskola, Eger
- Sántha Kálmán: Létezik-e hipotézis a kvalitatív kutatásban? Új Pedagógiai Szemle 2006 november

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer
Társadalomtudományi kutatások elmélete és gyakorlata
BSP1202L

Féléves óraszám: 9 óra

Tantárgy oktató: Makszim Györgyné dr. Nagy Tímea PhD

Féléves tematika:

1. konzultáció: A társadalomtudományi jelenségek sajátosságai, a társadalomtudományi megismerés koncepcionális háttere, a szociológiai és pedagógiai jelenségek sajátosságai. A kutatás jellegzetes stratégiái, kutatómunka menete – a megismerési folyamat felépítése, idődimenziók. A társadalomkutatás etikai szempontjai. A kutatási eredmények publikálásának szabályai. Kutatási terv (Konceptualizálás, Operacionalizálás, Populáció stb.), minta és mintavételi eljárások. A kutatómunkához szükséges adatbázisok készítése, használata. Mérési szintek, leíró és következtető statisztika, leíró statisztikai mutatók (átlag, módusz, medián; szóródási mutatók: szórás, terjedelem). Empirikus kutatás metodológiai kérdései. Egyéni kutatási terv készítése. Kutatási módszerek: megfigyelés, kérdőív, interjú – strukturált interjú, strukturálatlan interjú, mélyinterjú, narratív interjú, klinikai beszélgetés, exploráció, szociometria, időmérleg vizsgálat, attitűdvizsgálat, dokumentumelemzés, tartalomelemzés.

2. konzultáció: **zárthelyi dolgozat**, egyéni kutatási tervek megbeszélése.

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontakt-óraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.).

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: 1 zárthelyi dolgozat

A félévközi ellenőrzések követelményei: a félév során a 2. konzultáción zárthelyi dolgozat írására kerül sor. A dolgozat 50% alatti teljesítménye a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után.

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet a zárthelyi dolgozat pontszáma, valamint az órai munka határozza meg. Amennyiben a zárthelyi dolgozat elégtelen minősítésű, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

A tematika, tanulási eredmények és tanulói tevékenységek összhangja

Konzultációk	Tematikus egység	Konkrét tanulási eredmények	Jellemző tanulói tevékenységek
1.konzultáció	A társadalomtudományi kutatás alapjai, etika; Kutatási terv, mintavétel; Adatkezelés, statisztika, empirikus metodológia; Kutatási módszerek.	A hallgató értelmezi a társadalomtudományi megismerés sajátosságait és etikai kereteit. Képes kutatási probléma megfogalmazására és mintavételi eljárás kiválasztására. Értelmezi a mérési szinteket és az alapstatisztikai mutatókat. Különbséget tesz kvalitatív és kvantitatív módszerek között, és alkalmazási feltételeiket felismeri.	Irányított szövegfeldolgozás, esettanulmány-elemzés, etikai dilemmák megbeszélése. Kutatási terv vázlat készítése. Adatbázis-elemzési gyakorlat, statisztikai feladatmegoldás. Interjú- és kérdőívtervezés.
2.konzultáció	Zárthelyi dolgozat Egyéni kutatási tervek megbeszélése	A hallgató módszertani tudása rendszerezett és alkalmazható. A hallgató reflektíven bemutatja saját kutatási tervét.	Komplex módszertani számonkérés; Prezentáció, szakmai vita

Értékelési elemek:

- **Kötelező részvétel** a gyakorlati foglalkozásokon
→ az aktív tanulás és módszertani készségek fejlesztésének feltétele
- **Zárthelyi dolgozat (90 pont (90%))**
→ az elméleti tudás és alkalmazási képességek mérésére
- **Órai munka: 10 pont (10 %)**
→ a reflektív, együttműködő hallgatói attitűd értékelésére

Irodalom:

- Andorka Rudolf (2006). Bevezetés a szociológiába (3. fej.: A szociológia módszertana) Osiris, Bp.
- Babbie, Earl (2000). A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi K., Budapest
- Falus Iván (2004). Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. Műszaki Kiadó
- Rozgonyiné Váradiné Éva - Schmercz István (2010). Társadalomtudományi kutatások. Nyíregyháza
- Szabolcs Éva (2001). Kvalitatív kutatás metodológiája a pedagógiában. Műszaki Könyvkiadó, Budapest
- Lengyel Molnár Tünde (2013) Kutatástervezés. Eszterházy Károly Főiskola, Eger
- Sántha Kálmán: Létezik-e hipotézis a kvalitatív kutatásban? Új Pedagógiai Szemle 2006 november

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer
Kisebbségsszociológia
BAI0126

Heti óraszám: 0+2

Tantárgy oktató: Makszim Györgyné dr. Nagy Tímea PhD

Féléves tematika:

1. hét: A kisebbség fogalma és értelmezései a szociológiában
2. hét: Kisebbség–többség viszonyok, hatalom és társadalmi egyenlőtlenségek
3. hét: Etnikai és nemzeti kisebbségek – elméleti megközelítések
4. hét: Vallási, nyelvi és kulturális kisebbségek
5. hét: Diszkrimináció, előítélet, sztereotípiák
6. hét: Integráció, asszimiláció, szegregáció
7. hét: **1. zárthelyi dolgozat**
8. hét: Roma kisebbség társadalmi helyzete Magyarországon
9. hét: Migráns és bevándorló kisebbségek
10. hét: Kisebbségek oktatási helyzete, iskolai szegregáció
11. hét: Kisebbségi identitás, kulturális reprodukció
12. hét: Kisebbségkutatás módszertani kérdései
13. hét: **2. zárthelyi dolgozat**
14. hét: Kisebbségi témájú esettanulmányok megbeszélése

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontakt-óraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.).

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: 2 zárthelyi dolgozat

A félévközi ellenőrzések követelményei: a félév során a 7. és 13. héten zárthelyi dolgozat írására kerül sor. A dolgozatok 50% alatti együttes teljesítménye a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után.

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet a zárthelyi dolgozatok pontszámának számtani átlaga, valamint az órai munka határozza meg. Amennyiben a zárthelyi dolgozat elégtelen minősítésű, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

A tanulási eredmények és tanulói tevékenységek összhangja

Hetek	Tematikus egység	Konkrét tanulási eredmények	Jellemző tanulói tevékenységek
1–2. hét	Kisebbség fogalma, elméletek	A hallgató értelmezi a kisebbség szociológiai fogalmát és a többség–kisebbség viszonyt	Írányított szövegfeldolgozás, fogalomelemzés
3–4. hét	Kisebbségtípusok	A hallgató képes különbséget tenni a kisebbségek típusai között	Esettanulmányok elemzése
5–6. hét	Diszkrimináció és integráció	A hallgató felismeri a társadalmi kirekesztés formáit	Vita, példák feldolgozása
7. hét	1. zárthelyi dolgozat	A hallgató integrált módon alkalmazza az elméleti ismereteket	Tudásellenőrzés
8–11. hét	Kisebbségek társadalmi helyzete	A hallgató elemzi a kisebbségi csoportok társadalmi pozícióját	Adatértelmezés, csoportmunka
12. hét	Kisebbségkutatás módszerei	A hallgató megérti a kutatás módszertani sajátosságait	Kutatási terv vázlat
13. hét	2. zárthelyi dolgozat	A hallgató rendszerezi és alkalmazza tudását	Komplex számonkérés
14. hét	Esettanulmányok	A hallgató reflektíven értelmez egy kisebbségi jelenséget	Prezentáció, szakmai vita

Értékelési elemek:

- **Kötelező részvétel** a gyakorlati foglalkozásokon
→ az aktív tanulás és módszertani készségek fejlesztésének feltétele
- **Két zárthelyi dolgozat (7. és 13. hét): 45 – 45 pont (90%)**
→ az elméleti tudás és alkalmazási képességek mérésére
- **Órai munka: 10 pont (10 %)**
→ a reflektív, együttműködő tanulói attitűd értékelésére

Irodalom:

Andorka Rudolf (2006). Bevezetés a szociológiába. Osiris Kiadó.

Csepeli György (1997). Szociálpszichológia. Osiris Kiadó.

Feischmidt Margit (2007). Etnicitás – különbségteremtő társadalom. Gondolat Kiadó.

Kovács Éva (2011). Kisebbségkutatás Magyarországon. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont.

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer
Kisebbségsszociológia
BAI0126L

Féléves óraszám: 9 óra

Tantárgy oktató: Makszim Györgyné dr. Nagy Tímea

Féléves tematika:

1. konzultáció: A kisebbség fogalma és értelmezései a szociológiában; Kisebbség–többség viszonyok, hatalom és társadalmi egyenlőtlenségek; Etnikai és nemzeti kisebbségek – elméleti megközelítések; Vallási, nyelvi és kulturális kisebbségek; Diszkrimináció, előítélet, sztereotípiák; Integráció, asszimiláció, szegregáció. Kisebbségkutatás módszertani kérdései.
2. konzultáció: **Zárthelyi dolgozat.** Roma kisebbség társadalmi helyzete Magyarországon; Migráns és bevándorló kisebbségek. Kisebbségek oktatási helyzete, iskolai szegregáció; Kisebbségi identitás, kulturális reprodukció; Kisebbségkutatás módszertani kérdései. Kisebbségi témájú esettanulmányok megbeszélése.

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontakt-óraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.).

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: 1 zárthelyi dolgozat

A félévközi ellenőrzések követelményei: a félév során a 2. konzultáción zárthelyi dolgozat írására kerül sor. A dolgozat 50% alatti teljesítménye a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után.

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet a zárthelyi dolgozat pontszáma, valamint az órai munka határozza meg. Amennyiben a zárthelyi dolgozat elégtelen minősítésű, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

A tanulási eredmények és tanulói tevékenységek összhangja:

Konzultációk	Tematikus egység	Konkrét tanulási eredmények	Jellemző tanulói tevékenységek
1.konzultáció	Kisebbség fogalma, elméletek; Kisebbségtípusok; Diszkrimináció és integráció; Kisebbségek társadalmi helyzete; Kisebbségkutatás módszerei	A hallgató értelmezi a kisebbség szociológiai fogalmát és a többség–kisebbség viszonyt; A hallgató képes különbséget tenni a kisebbségek típusai között; A hallgató felismeri a társadalmi kirekesztés formáit; A hallgató integrált módon alkalmazza az elméleti ismereteket; A hallgató elemzi a kisebbségi csoportok társadalmi pozícióját; A hallgató megérti a kutatás módszertani sajátosságait	Irányított szövegfeldolgozás, fogalomelemzés, esettanulmányok elemzése, vita, példák feldolgozása, adatértelmezés, csoportmunka, kutatási terv vázlat
2.konzultáció	Zárthelyi dolgozat Esettanulmányok	A hallgató rendszerezi és alkalmazza tudását; A hallgató reflektíven értelmez egy kisebbségi jelenséget	Komplex számonkérés; Prezentáció, szakmai vita

Értékelési elemek:

- **Kötelező részvétel** a gyakorlati foglalkozásokon
→ az aktív tanulás és módszertani készségek fejlesztésének feltétele
- **Zárthelyi dolgozat (2. konzultáció): 90 pont (90%)**
→ az elméleti tudás és alkalmazási képességek mérésére
- **Órai munka: 10 pont (10 %)**
→ a reflektív, együttműködő tanulói attitűd értékelésére

Irodalom:

Andorka Rudolf (2006). Bevezetés a szociológiába. Osiris Kiadó.

Csepeli György (1997). Szociálpszichológia. Osiris Kiadó.

Feischmidt Margit (2007). Etnicitás – különbségteremtő társadalom. Gondolat Kiadó.

Kovács Éva (2011). Kisebbségkutatás Magyarországon. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont.

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer
Romológiai ismeretek
BAI0008

Heti óraszám: 2+0

Oktató neve: Makszim Györgyné dr. Nagy Tímea

Féléves tematika:

1. Ismerkedés, tantárgyi tematika ismertetése, félévi követelményekről való tájékoztatás.
2. A magyarországi romák története és csoportjai.
3. A magyarországi romák kulturális sajátosságai.
4. A romakérdés oktatáspolitikai megközelítése, multikulturalizmus.
5. A szegregáció és következményei.
6. Inklúzió, integráció.
7. Kisebbségpolitika – kisebbségvédelmi alapismeretek.
8. Roma gyerekek a bölcsődében. Jó gyakorlatok a bölcsődékben.
9. Roma gyerekek és az óvodában. Jó gyakorlatok az óvodákban.
10. Az iskolai lemorzsolódás okai és tendenciái, megelőzésének lehetőségei.
11. Jó gyakorlatok az iskolai lemorzsolódás csökkentésére.
12. A roma népesség szociológiai jellemzői, szociális helyzetének jellemzői.
13. Civil szervezetek szerepe és jelentősége a társadalmi integráció segítésében.
14. A romákkal kapcsolatos előítéletek, az előítéletek csökkentésének helyi lehetőségei.

A foglalkozásokon történő részvétel: Az előadásokon a hallgatói részvétel elvárt, a felkészüléshez fontos segítséget jelent.

Félévi követelmény: kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése: a 13. héten zárthelyi dolgozat írására kerül sor. A zárthelyi dolgozat 70% fölötti teljesítése esetén megajánlott vizsgajegy szerezhető. Szintén megajánlott vizsgajegy szerezhető előre egyeztetett téma önálló feldolgozása és szóbeli prezentálása esetén. A félévi érdemjegyet a zárthelyi dolgozat pontszáma, valamint a vizsgán nyújtott teljesítmény együttesen határozza meg. 50% alatti teljesítmény a tantárgy nem teljesülését vonja maga után. Az elégtelen vizsgajegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

A tanulási eredmények és tanulói tevékenységek összhangja:

Tanulási eredmények	Tananyagtartalom (tematikus egységek)	Tanulói tevékenységek	Számonkérés
A hallgató megismeri a magyarországi romák történetét, csoportjait és kulturális sajátosságait, valamint képes ezek társadalmi jelentőségének értelmezésére.	1–3. Ismerkedés, tantárgyi követelmények; magyarországi romák története és csoportjai; kulturális sajátosságok	Előadások feldolgozása, irányított jegyzetelés, forráselemzés, fogalomtérkép készítése	Írásbeli vizsga
A hallgató megérti a romakérdés oktatáspolitikai és	4–7. Oktatáspolitikai megközelítések, multikulturalizmus;	Szövegfeldolgozás, esettanulmány-elemzés, irányított vita,	Írásbeli vizsga

Tanulási eredmények	Tananyagtartalom (tematikus egységek)	Tanulói tevékenységek	Számonkérés
kisebbségpolitikai összefüggéseit, valamint a szegregáció, integráció és inklúzió fogalmi különbségeit.	szegregáció; inklúzió, integráció; kisebbségpolitika	kulcsfogalmak rendszerezése	
A hallgató képes az életkori sajátosságokhoz illeszkedő, roma gyermekeket támogató pedagógiai jó gyakorlatok felismerésére és értelmezésére.	8–11. Roma gyermekek a bölcsődében, óvodában; iskolai lemorzsolódás okai és megelőzése; jó gyakorlatok	Jó gyakorlatok elemzése, problémamegoldó feladatok, reflexiós feladatok	Írásbeli vizsga
A hallgató átfogó képet alkot a roma népesség szociológiai helyzetéről, a civil szervezetek szerepéről és az előítéletek csökkentésének lehetőségeiről.	12–14. Szociológiai jellemzők; civil szervezetek szerepe; előítéletek és csökkentésük	Adatértelmezés, példák gyűjtése, kritikus gondolkodást fejlesztő feladatok	Írásbeli vizsga

Értékelési elemek:

- **Zárthelyi dolgozat/prezentáció: 90 pont (90%)**
→ az elméleti tudás és alkalmazási képességek mérésére
- **Órai munka: 10 pont (10 %)**
→ a reflektív, együttműködő tanulói attitűd értékelésére

Kötelező irodalom:

A romológia alapjai. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék Wlislócki Henrik Szakkollégium Pécs, 2015.

Letölthető: <https://mek.oszk.hu/14700/14735/14735.pdf>

Ajánlott irodalom: Ismeretek a romológia alapképzési szakhoz. Tankönyv, szerkesztette: Forray R. Katalin; **Letölthető:** <http://mek.niif.hu/04800/04867/04867.pdf>

Vizsgatételek:

1. A magyarországi romák története és csoportjai.
2. A magyarországi romák kulturális sajátosságai.
3. A romakérdés oktatáspolitikai megközelítése, multikulturalizmus.
4. A szegregáció és következményei.
5. Inklúzió, integráció.
6. Kisebbségpolitika – kisebbségvédelmi alapismeretek.
7. Az iskolai lemorzsolódás okai és tendenciái, megelőzésének lehetőségei. Jó gyakorlatok az iskolai lemorzsolódás csökkentésére.
8. A roma népesség szociológiai jellemzői, szociális helyzetének jellemzői

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer
Romológiai ismeretek
BAI0008L

Féléves óraszám: 9 óra

Oktató neve: Makszim Györgyné dr. Nagy Tímea

Féléves tematika:

1. konzultáció: Ismerkedés, tantárgyi tematika ismertetése, félévi követelményekről való tájékoztatás. A magyarországi romák története, csoportjai és kulturális sajátosságai. A romakérdés oktatáspolitikai megközelítése, multikulturalizmus. A szegregáció és következményei. Inklúzió, integráció. Kisebbségpolitika – kisebbségvédelmi alapismeretek.

2. konzultáció: Roma gyerekek a bölcsődében. Jó gyakorlatok a bölcsődékben. Roma gyerekek az óvodában. Jó gyakorlatok az óvodákban. Az iskolai lemorzsolódás okai és tendenciái, megelőzésének lehetőségei. Jó gyakorlatok az iskolai lemorzsolódás csökkentésére. A roma népesség szociológiai jellemzői, szociális helyzetének jellemzői. Civil szervezetek szerepe és jelentősége a társadalmi integráció segítésében. A romákkal kapcsolatos előítéletek, az előítéletek csökkentésének helyi lehetőségei.

A foglalkozásokon történő részvétel: A konzultációkon a hallgatói részvétel elvárt, a felkészüléshez fontos segítséget jelent.

Félévi követelmény: kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése: a 2. konzultáción zárthelyi dolgozat írására kerül sor. A zárthelyi dolgozat 70% fölötti teljesítése esetén megajánlott vizsgajegy szerezhető.

A félévi érdemjegyet a zárthelyi dolgozat pontszáma, valamint a vizsgán nyújtott teljesítmény együttesen határozza meg. 50% alatti teljesítmény a tantárgy nem teljesülését vonja maga után. Az elégtelen vizsgajegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

A tanulási eredmények és tanulói tevékenységek összhangja:

Tanulási eredmények	Tananyagtartalom (tematikus egységek)	Tanulói tevékenységek	Számonkérés
A hallgató megismeri a magyarországi romák történetét, csoportjait és kulturális sajátosságait, valamint képes ezek társadalmi jelentőségének értelmezésére.	1–3. Ismerkedés, tantárgyi követelmények; magyarországi romák története és csoportjai; kulturális sajátosságok	Előadások feldolgozása, irányított jegyzetelés, forráselemzés, fogalomtérkép készítése	Írásbeli vizsga
A hallgató megérti a romakérdés oktatáspolitikai és kisebbségpolitikai összefüggéseit, valamint a szegregáció, integráció és	4–7. Oktatáspolitikai megközelítések, multikulturalizmus; szegregáció; inklúzió, integráció; kisebbségpolitika	Szövegfeldolgozás, esettanulmány-elemzés, irányított vita, kulcsfogalmak rendszerezése	Írásbeli vizsga

Tanulási eredmények	Tananyagtartalom (tematikus egységek)	Tanulói tevékenységek	Számonkérés
inklúzió fogalmi különbségeit.			
A hallgató képes az életkori sajátosságokhoz illeszkedő, roma gyermekeket támogató pedagógiai jó gyakorlatok felismerésére és értelmezésére.	8–11. Roma gyermekek a bölcsődében, óvodában; iskolai lemorzsolódás okai és megelőzése; jó gyakorlatok	Jó gyakorlatok elemzése, problémamegoldó feladatok, reflexiós feladatok	Írásbeli vizsga
A hallgató átfogó képet alkot a roma népesség szociológiai helyzetéről, a civil szervezetek szerepéről és az előítéletek csökkentésének lehetőségeiről.	12–14. Szociológiai jellemzők; civil szervezetek szerepe; előítéletek és csökkentésük	Adatértelmezés, példák gyűjtése, kritikus gondolkodást fejlesztő feladatok	Írásbeli vizsga

Értékelési elemek:

- **Zárthelyi dolgozat: 90 pont (90%)**
→ az elméleti tudás és alkalmazási képességek mérésére
- **Órai munka: 10 pont (10 %)**
→ a reflektív, együttműködő tanulói attitűd értékelésére

Kötelező irodalom:

A romológia alapjai, Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék Wlislócki Henrik Szakkollégium Pécs, 2015

Letölthető: <https://mek.oszk.hu/14700/14735/14735.pdf>

Ajánlott irodalom: Ismeretek a romológia alapképzési szakhoz. Tankönyv, szerkesztette: Forray R. Katalin

Letölthető: <http://mek.niif.hu/04800/04867/04867.pdf>

Vizsgatételek:

1. A magyarországi romák története és csoportjai.
2. A magyarországi romák kulturális sajátosságai.
3. A romakérdés oktatáspolitikai megközelítése, multikulturalizmus.
4. A szegregáció és következményei.
5. Inklúzió, integráció.
6. Kisebbségpolitika – kisebbségvédelmi alapismeretek.
7. Az iskolai lemorzsolódás okai és tendenciái, megelőzésének lehetőségei. Jó gyakorlatok az iskolai lemorzsolódás csökkentésére.
8. A roma népesség szociológiai jellemzői, szociális helyzetének jellemzői.

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer
Közösségi beavatkozások elméletei
MHK1201L

Féléves óraszám: 9 óra

Tantárgy oktató: Makszim Györgyné dr. Nagy Tímea PhD

Féléves tematika:

1. konzultáció: A közösségfejlesztés fogalmi kérdései, a közösségi szakmai tevékenységek, a közösségi beavatkozások jellemzői, az azokat igazoló elméletek: Selinger szervezetfejlesztésre vonatkozó modellje, Rothmann modelljei, a közösségi intervenció elméletei, módszerei és technikái, a reflektív diagnosztika módszerei, a csoportmunka szerepe, elmélete, szimulációs technikák, a témaközpontú interakciós módszer, a probléma megközelítésre vonatkozó elméletek (Freire).

2. konzultáció: Szóbeli prezentációk

A foglalkozásokon történő részvétel:

A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke részidős képzésben a tantárgy konzultációs óraszámának egyharmada. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.).

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése:

Közösségfejlesztő ütemterv készítése (PowerPoint/Canva), prezentálása a konzultáció során elsajátított elméleti háttér felhasználásával, előre egyeztetett témakörben.

Az érdemjegy kialakításának módja:

Az érdemjegyet a prezentáció során nyújtott teljesítmény és az órai aktivitás határozza meg.

A tanulási eredmények és tanulói tevékenységek összhangja:

Tematikus egység / konzultáció	Tanulási eredmények	Tanulói tevékenységek	Értékelés
1. konzultáció: Közösségfejlesztés elméletei és módszerei	- Fogalmak és modellek ismerete (Selinger, Rothman) - Közösségi intervenciók és csoportmunka elemzése - Reflektív diagnosztika alkalmazása	- Szakirodalom-feldolgozás - Esettanulmány-elemzés - Szimulációk, csoportmunka	- Órai aktivitás - Kiscsoportos feladatok
2. konzultáció: Szóbeli prezentáció	- Elmélet és gyakorlat összekapcsolása - Minősbiztosítás gyakorlata esetelemzéseken keresztül	- A hallgató rendszerezi és alkalmazza tudását	- Zárthelyi dolgozat pontozása - Reflektív hozzászólás

Értékelési elemek:

- **Kötelező részvétel** a gyakorlati
→ az aktív tanulás és módszertani készségek fejlesztésének feltétele
- **Szóbeli prezentáció (2. konzultáció): 90 pont (90%)**
→ az elméleti tudás és alkalmazási képességek mérésére
- **Órai munka: 10 pont (10 %)**
→ a reflektív, együttműködő tanulói attitűd értékelésére

Irodalom:

Vercseg, I. (2011). *Közösség és részvétel – A közösségfejlesztés és a közösségi munka gyakorlatának elmélete*. Budapest: Közösségfejlesztők Egyesülete.

Hadnagy, J. (2015). *Csoportmunka és közösségfejlesztés – A szociálpedagógia kontextusában*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.

Péterfi, F. (szerk.). (2009). *Közösségfejlesztés*. Budapest: Szociális Szakmai Kiadó.

Arapovics, M. (2016). *A közösségfejlesztés alapfogalmai és paradigmái*. *Kulturális Szemle*, 2, 45–67. <https://www.kulturalisszemle.hu/storage/app/media/pdf/Kulturalis-Szemle-2016-2-arapovics-maria-a-kozossegefejlesztes-alapfogalmai-es-a-kulturalis-kozossegefejlesztes-paradigmai.pdf>

Rothman, J. (1995). *Strategies of community intervention: Macro practice* (6th ed.). Boston, MA: Allyn & Bacon.

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer
A felnőttoktatás minőségbiztosítási rendszerei I.
MHK1201L

Féléves óraszám: 14 óra

Tantárgy oktató: Makszim Györgyné dr. Nagy Tímea PhD

Féléves tematika:

1. konzultáció: A felnőttképzés jogszabályi és szervezeti háttere, a hazai felnőttképzés rendszere,

2. konzultáció: A képzésszervezés folyamata, minőségbiztosítási alapfogalmak, a képzési dokumentáció egységes kezelése. Minőségbiztosítás gyakorlata a felnőttképzésben, dokumentációk elemzése.

3. konzultáció: Zárthelyi dolgozat, esettanulmányok elemzése.

A foglalkozásokon történő részvétel:

A gyakorlati foglalkozásokon való részvétel kötelező. A félévi hiányzás részdíós képzésben a tantárgy konzultációs óraszámának egyharmada. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.).

Félévi követelmény: kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése: 1 zárthelyi dolgozat

A félévközi ellenőrzések követelményei: a félév során a 3. konzultáción zárthelyi dolgozat írására kerül sor. A dolgozat 50% alatti teljesítése a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után.

Az érdemjegy kialakításának módja: A zárthelyi dolgozat 70% fölötti teljesítése esetén megajánlott vizsgajegy szerezhető.

A félévi érdemjegyet a zárthelyi dolgozat pontszáma, valamint a vizsgán nyújtott teljesítmény együttesen határozza meg. 50% alatti teljesítmény a tantárgy nem teljesülését vonja maga után. Az elégtelen vizsgajegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

Tanulási eredmények és tanulói tevékenységek összhangja:

Tematikus egység / konzultáció	Tanulási eredmények	Tanulói tevékenységek	Értékelés
1. konzultáció: Felnőttképzés jogszabályi és szervezeti háttere	- A hallgató ismeri a hazai felnőttképzés jogi és szervezeti kereteit - Érti a képzésszervezés folyamatát és a minőségbiztosítás alapfogalmait	- Szakirodalom- feldolgozás - Esettanulmány- elemzés - Dokumentumok áttekintése	- Órai aktivitás - Kiscsoportos feladatok

Tematikus egység / konzultáció	Tanulási eredmények	Tanulói tevékenységek	Értékelés
2. konzultáció: Minősegbiztosítás gyakorlata	- Alkalmazza a minősegbiztosítási elveket konkrét képzési esetekben - Képes elemezni és prezentálni a képzési dokumentációt - Reflektíven értékeli a minősegbiztosítás gyakorlati működését	- Dokumentáció elemzés - Vita és kérdés–válasz	- Reflektív hozzászólás
3. konzultáció: Zárthelyi dolgozat	- Elmélet és gyakorlat összekapcsolása - Minősegbiztosítás gyakorlata esetelemzéseken keresztül	- A hallgató rendszerezi és alkalmazza tudását - Dokumentáció elemzés - Vita és kérdés–válasz	- Zárthelyi dolgozat pontozása. - Reflektív hozzászólás.

Értékelési elemek:

- Kötelező részvétel a gyakorlati foglalkozásokon
→ az aktív tanulás és módszertani készségek fejlesztésének feltétele
- Zárthelyi dolgozat: 45 pont (45%)
- Szóbeli vizsga: 45 pont (45%)
→ az elméleti tudás és alkalmazási képességek mérésére
- Órai munka: 10 pont (10%)
→ a reflektív, együttműködő tanulói attitűd értékelésére

Irodalom:

- 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről.
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1300077.TV>
- 11/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a felnőttképzésről.
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A2000011.KOR>
- Bábosik, I., & Bánkuti, M. (2018). *A felnőttképzés minősegbiztosítása Magyarországon*. Budapest: Oktatókutató és Fejlesztő Intézet.
- Varga, K. (2017). *Minősegbiztosítás a felnőttoktatásban*. Szeged: JATEPress.

Vizsgatételek:

1. tétel – A felnőttképzés jogszabályi háttere Magyarországon

A tétel bemutatja a magyar felnőttképzés szabályozási környezetét, különös tekintettel a 2013. évi LXXVII. törvényre a felnőttképzésről. Elemzi a törvény célját, hatályát, alapelveit, a képzési tevékenységek típusait, valamint a felnőttképzési jogviszony sajátosságait. Külön figyelmet fordít az állami nyilvántartás, az adatszolgáltatás és az ellenőrzés rendszerére.

2. tétel – A hazai felnőttképzés intézményrendszere és szervezeti struktúrája

A tétel ismerteti a felnőttképzésben részt vevő szereplőket (állami, piaci és civil képzők), valamint a képzésszervezők és képző intézmények feladatait. Bemutatja a felnőttképzés helyét a magyar oktatási rendszerben, kapcsolatát a szakképzéssel és az egész életen át tartó tanulás (LLL) koncepciójával.

3. tétel – A képzésszervezés folyamata a felnőttképzésben

A tétel a képzésszervezés teljes folyamatát mutatja be a képzési igényfelméréstől a képzés lezárásáig. Elemzi a tervezés, a lebonyolítás, az adminisztráció és az értékelés lépéseit, valamint a képzésszervező felelősségi köreit. Külön hangsúlyt kap a jogszabályi megfelelés és a résztvevői igények összehangolása.

4. tétel – Minőségbiztosítási alapfogalmak a felnőttképzésben

A tétel áttekinti a minőség, minőségirányítás és minőségbiztosítás fogalmát, valamint ezek alkalmazását az oktatás és felnőttképzés területén. Bemutatja az eredményesség, hatékonyság és elégedettség mérésének jelentőségét, valamint a folyamatos fejlesztés (PDCA-ciklus) szerepét a képzési rendszerekben.

5. tétel – A minőségbiztosítás gyakorlata a felnőttképzésben

A tétel a minőségbiztosítás gyakorlati megvalósulását elemzi: belső értékelési rendszerek, résztvevői elégedettségmérés, oktatói értékelés és önértékelés. Kitér a jogszabály által elvárt minőségbiztosítási kötelezettségekre és azok intézményi szintű alkalmazására.

6. tétel – A képzési dokumentáció egységes kezelése és elemzése

A tétel bemutatja a felnőttképzésben alkalmazott alapvető dokumentumokat (képzési program, jelenléti ív, haladási napló, elégedettségmérő kérdőív, tanúsítvány). Elemzi ezek szerepét a minőségbiztosításban, az ellenőrzések során, valamint a jogszabályi megfelelés biztosításában. Külön hangsúlyt kap a dokumentációk következetes és egységes kezelése.

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer
Esélyegyenlőségi ismeretek
BOV2238L

Féléves óraszám: 9 óra

Tantárgy oktató: Makszim Györgyné dr. Nagy Tímea PhD

Féléves tematika:

A tárgy témakörei: Az esélyegyenlőség fogalma, európai dimenziói. Az esélyegyenlőség társadalmi, közpolitikai feltételei, törvényi szabályozása. Az esélyteremtés pedagógiai paradigmái és alternatívái. A kisgyermekkorai nevelés jelentősége az esélyegyenlőség szempontjából. Egyéni fejlesztési tervek az esélyegyenlőség szolgálatában.

A foglalkozásokon történő részvétel:

- A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontaktóraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: a 2. konzultáción zárthelyi dolgozat írására kerül sor. A dolgozat 50% alatti teljesítménye a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után.

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet a zárthelyi dolgozat pontszáma, valamint az órai munka határozza meg. Amennyiben a zárthelyi dolgozat elégtelen minősítésű, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

Az érdemjegy kialakításának módja:

Az érdemjegyet a prezentáció során nyújtott teljesítmény és az órai aktivitás határozza meg.

A tanulási eredmények és tanulói tevékenységek összhangja:

Tárgy témakörei / Tanulási eredmények	Tanulói tevékenységek / Módszerek	Értékelés módja
1. konzultáció: Az esélyegyenlőség fogalma, európai dimenziói, az esélyegyenlőség társadalmi és közpolitikai feltételei, törvényi szabályozása, az esélyteremtés pedagógiai paradigmái és alternatívái	- Elméleti anyagok csoportos megbeszélése - Jogszabályok és szakirodalom elemzése - Esettanulmányok feldolgozása - Vita / kiscsoportos megbeszélés a társadalmi és jogi feltételekről - Interaktív csoportmunka	- Órai aktivitás

Tárgy témakörei / Tanulási eredmények	Tanulói tevékenységek / Módszerek	Értékelés módja
2. konzultáció: A kisgyermekkorai nevelés jelentősége az esélyegyenlőség szempontjából, egyéni fejlesztési tervek az esélyegyenlőség szolgálatában Prezentáció	- Kiscsoportos megbeszélés, példák gyűjtése - Egyéni fejlesztési terv készítése - Prezentáció bemutatása - Visszajelzés adása és kapása a csoporttársaktól	- Prezentáció tartalma - Aktív részvétel a megbeszéléseken

Értékelési elemek:

- Kötelező részvétel a gyakorlati foglalkozásokon
→ az aktív tanulás és módszertani készségek fejlesztésének feltétele
- Szóbeli prezentáció (2. konzultáció): 90 pont (90%)
→ az elméleti tudás és alkalmazási képességek mérésére
- Órai munka: 10 pont (10%)
→ a reflektív, együttműködő tanulói attitűd értékelésére

Irodalom:

- Bene, A. (szerk.). (2009). *Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban I–III.* Forum Könyvkiadó.
- Mayer, J. (szerk.). (2006). *Esélynövelő és hátránykompenzáló iskolák.* Országos Köznevelési Intézet.
- Tóth, K. (2014). *Esélyegyenlőségi és deszegregációs tanulmányok a közoktatásban* [tankönyv / jegyzet]. Jogszabályi és pedagógiai megközelítés.
- Réthy, E. (2020). A méltányos pedagógia kutatási aspektusai a tanítás-tanulás folyamatában. *Neveléstudomány | Oktatás — Kutatás — Innováció*, 8(4).
- Radó, P. (2000). Esélyegyenlőség és oktatáspolitikai. *Új Pedagógiai Szemle*, 50(1), 33–48.
- Mihály, O. (1999). Esélyegyenlőség és differenciálás. *Új Pedagógiai Szemle*, 49(1), 12–27.
- Gupcsó, K. (2020). Inkluzív pedagógia és esélyegyenlőség az oktatásban. *Training and Practice: Neveléstudományi folyóirat*, 18(2), 45–59.

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer
Esélyegyenlőségi ismeretek
BOV2238

Heti óraszám: 0+2

Tantárgy oktató: Makszim Györgyné dr. Nagy Tímea PhD

Féléves tematika:

1. hét – Bevezetés az esélyegyenlőségbe
2. hét – Jogszabályi háttér
3. hét – Társadalmi egyenlőtlenségek
4. hét – Esélyegyenlőség és nemi szerepek
5. hét – Etnikai és kisebbségi csoportok
6. hét – Fogyatékossgal élő személyek
7. hét – Zárthelyi dolgozat
8. hét – Oktatási esélyegyenlőség
9. hét – Munkaerőpiaci esélyek
10. hét – Generációs és életkori különbségek
11. hét – Szociálpedagógia intervenciók
12. hét – Esélyegyenlőség a közszolgáltatásokban
13. hét – Zárthelyi dolgozat
14. hét – Záró modul: gyakorlati esetek, esélyegyenlőségi audit és programok

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontakt-óraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.).

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: 2 zárthelyi dolgozat

A félévközi ellenőrzések követelményei: a félév során a 7. és 13. héten zárthelyi dolgozat írására kerül sor. A dolgozatok 50% alatti teljesítménye a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után.

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet a zárthelyi dolgozatok pontszámának számtani átlaga, valamint az órai munka határozza meg. Amennyiben a zárthelyi dolgozat elégtelen minősítésű, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

A tematika, tanulási eredmények és tanulói tevékenységek összhangja

Hét	Tematika	Tanulási eredmények	Tanulói tevékenységek
1-2.	Bevezetés az esélyegyenlőségbe és jogszabályi háttér	Ismeri az esélyegyenlőség alapfogalmait, történeti és társadalmi kontextusát; képes az antidiszkriminációs	Fogalom-meghatározó gyakorlat, jogszabályelemzés, csoportos vita

Hét	Tematika	Tanulási eredmények	Tanulói tevékenységek
		mechanizmusok azonosítására	
3-4.	Társadalmi egyenlőtlenségek és nemi szerepek	Értelmezi a gazdasági, oktatási és társadalmi egyenlőtlenségeket; képes a nemi szerepek társadalmi és pedagógiai vonatkozásainak elemzésére	Statisztikai adat elemzés, esetprezentáció
5-6.	Etnikai, kisebbségi és fogyatékossgal élő csoportok	Ismeri a kisebbségi és fogyatékossgal élő csoportok társadalmi helyzetét és integrációs kihívásait; képes hátránykompenzáló stratégiák javasolására	Esettanulmány elemzés, kiscsoportos megbeszélés
7.	1. zárthelyi dolgozat	Összefoglalja az első modul anyagát; bemutatja a fogalmak és elméletek alkalmazását	Írásbeli dolgozat
8-11.	Oktatási és munkaerőpiaci esélyegyenlőség	Értelmezi az iskolai szegregációt, differenciált pedagógiát, a munkaerőpiaci hátrányokat és integrációs stratégiákat	Esettanulmány elemzés, szerepjáték, csoportos feladat
12.	Generációs különbségek és szociálpedagógiai intervenciók	Ismeri a különböző korcsoportok társadalmi helyzetét és a hátrányos helyzetű csoportok támogatási módszereit	Statisztikai elemzés, esettanulmány- tervezés, workshop
13- 14.	2. zárthelyi dolgozat; Záró modul: közszolgáltatások, audit és gyakorlati esetek	Képes a közszolgáltatások	Esettanulmány, kiscsoportos

Hét	Tematika	Tanulási eredmények	Tanulói tevékenységek
		esélyegyenlőségi problémáinak értékelésére, esélyegyenlőségi audit és programtervezés készítésére	javaslat, szimulált audit, zárthelyi dolgozat II

Értékelési elemek:

- **Kötelező részvétel** a gyakorlati foglalkozásokon
→ az aktív tanulás és módszertani készségek fejlesztésének feltétele
- **Két zárthelyi dolgozat (7. és 13. hét): 45 – 45 pont (90%)**
→ az elméleti tudás és alkalmazási képességek mérésére
- **Órai munka: 10 pont (10 %)**
→ a reflektív, együttműködő tanulói attitűd értékelésére

Irodalom:

- Bene, A. (szerk.). (2009). *Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban I–III*. Forum Könyvkiadó.
- Mayer, J. (szerk.). (2006). *Esélynövelő és hátránykompenzáló iskolák*. Országos Közoktatási Intézet.
- Tóth, K. (2014). *Esélyegyenlőségi és deszegregációs tanulmányok a közoktatásban* [tankönyv / jegyzet]. Jogszabályi és pedagógiai megközelítés.
- Réthy, E. (2020). A méltányos pedagógia kutatási aspektusai a tanítás-tanulás folyamatában. *Neveléstudomány | Oktatás — Kutatás — Innováció*, 8(4).
- Radó, P. (2000). Esélyegyenlőség és oktatáspolitikai. *Új Pedagógiai Szemle*, 50(1), 33–48.
- Mihály, O. (1999). Esélyegyenlőség és differenciálás. *Új Pedagógiai Szemle*, 49(1), 12–27.
- Gupcsó, K. (2020). Inkluzív pedagógia és esélyegyenlőség az oktatásban. *Training and Practice: Neveléstudományi folyóirat*, 18(2), 45–59.

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer
Demográfiai csoportok szociálpedagógiája
MSP2203L

Féléves óraszám: 9 óra

Tantárgy oktató: Makszim Györgyné dr. Nagy Tímea PhD

Féléves tematika:

1. konzultáció: Demográfiai alapfogalmak és elméletek; Életkori csoportok szociálpedagógiája; Etnikai és kisebbségi csoportok; Családi státusz és nemi szerepek; Szociálpedagógiai intervenciók és gyakorlati módszerek.

2. konzultáció: Szóbeli prezentációk

A foglalkozásokon történő részvétel:

A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke részidős képzésben a tantárgy konzultációs óraszámának egyharmada. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.).

Félévi követelmény: kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése:

Megajánlott vizsgajegy szerzhető egy szabadon választott téma (PowerPoint/Canva) prezentálása alapján (a konzultáció során elsajátított elméleti háttér felhasználásával, előre egyeztetett témakörben).

Az érdemjegy kialakításának módja:

Az érdemjegyet a szóbeli vizsgán, ill. a prezentáció során nyújtott teljesítmény és az órai aktivitás határozza meg.

Tanulási eredmények és tanulói tevékenységek összhangja:

Konzultáció / Időpont	Téma / Tartalom	Tanulói tevékenységek	Értékelés / Követelmények
1. konzultáció – Tananyag feldolgozása	Demográfiai csoportok szociálpedagógiája alapfogalmai - Gyermek, serdülő, fiatal felnőttek - Időskorúak, hátrányos helyzetű családok - Migránsok, etnikai kisebbségek - Fogyatékkal élők és társadalmi kirekesztettség	- Előadás / magyarázat - Rövid kiscsoportos megbeszélés az egy csoportok sajátosságairól - Jegyzetkészítés, kérdésfeltevés	- Órai részvétel és aktivitás - Kérdések és hozzászólások minősége
2. konzultáció – Prezentációk és	Egyéni vagy csoportos prezentációk - Hallgatók bemutatják az	- Prezentációk bemutatása (PowerPoint, vagy	- Félévi gyakorlati jegy: prezentáció tartalma,

Konzultáció / Időpont	Téma / Tartalom	Tanulói tevékenységek	Értékelés / Követelmények
záró megbeszélés	általuk választott demográfiai csoport szociálpedagógiai helyzetét, problémáit és lehetséges beavatkozásokat	Canva) - Kérdések-válaszok - Csoportos visszajelzés	koherenciája, kreativitása - Órai aktivitás és részvétel a megbeszélésben

Értékelési elemek:

- **Kötelező részvétel** a gyakorlati
→ az aktív tanulás és módszertani készségek fejlesztésének feltétele
- **Szóbeli prezentáció (2. konzultáció): 90 pont (90%)**
→ az elméleti tudás és alkalmazási képességek mérésére
- **Órai munka: 10 pont (10 %)**
→ a reflektív, együttműködő tanulói attitűd értékelésére

Irodalom:

- Kerülő, J. (2000). Demográfia – jegyzet. Nyíregyháza.
- Monostori, J., Őri, P., & Spéder, Zs. (szerk.). (2018). Demográfiai portré 2018: Jelentés a magyar népesség helyzetéről. Budapest: KSH NKI.
- Melegh, A. (2023). The Migration Turn and Eastern Europe: A Global Historical Sociological Analysis. Palgrave MacMillan.
- Szabó, L. (2019). Gyermektelenség és iskolai végzettség összefüggései Magyarországon. Demográfia, 2019(2-3).
- Spéder, Zs. (2011). Ellentmondó elvárások között... In Nagy I. – Pongrácz T. (szerk.), Szerepváltozások (pp. 207-228). TÁRKI.
- Takács, J. (2017). Aktívan törődő apák Magyarországon. Szociológiai Szemle, 3, 104-126.
- Czibere, I., & Kovách, I. (2019). Községekben élő immobil fiatalok. Metszetek, 2019/3.
- Boros, J., & Bucher, E. (2020). Szerepváltozások hátrányos helyzetű településeken élő családokban. Esély, 2020/4, 3-31.
- Balázs, A. (2020). A Magdolna negyedben élő roma szegény családok társas kapcsolatai. Doktori értekezés.

Vizsgatételek:

1. Gyermek és fiatalok mint demográfiai csoport

- A gyermek- és ifjúkor demográfiai jellemzői
- Szocializációs színterek (család, iskola, kortárs csoportok)
- Veszélyeztetettség és rizikótényezők
- A szociálpedagógus szerepe a prevencióban és intervencióban

2. Idősek demográfiai helyzete és társadalmi integrációja

- Az elöregedő társadalom demográfiai folyamatai
- Az időskor pszichoszociális jellemzői
- Magány, izoláció, gondozási szükségletek

- Szociálpedagógiai beavatkozási lehetőségek

3. Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok

- A hátrányos helyzet fogalma és dimenziói
- Szegénység és társadalmi kirekesztődés
- Oktatási és munkaerőpiaci hátrányok
- Felzárkóztatás és esélyegyenlőség a szociálpedagógiában

4. Roma népesség mint demográfiai és kulturális csoport

- A roma népesség demográfiai sajátosságai
- Kulturális értékek és hagyományok
- Diszkrimináció és társadalmi kirekesztés
- Szociálpedagógiai munka elvei és módszerei

5. Migránsok és menekültek társadalmi beilleszkedése

- Migrációs folyamatok demográfiai háttere
- Integrációs kihívások (nyelv, oktatás, munkaerőpiac)
- Identitás és kulturális konfliktusok
- A szociálpedagógus szerepe az inklúzióban

6. Fogyatékossgal élő személyek mint demográfiai csoport

- A fogyatékossg fogalma és típusai
- Társadalmi attitűdök és akadálymentesítés
- Oktatási és szociális integráció
- Segítő szakemberek és intézményi együttműködés